

کارشناسان در گفت و گویا «شهرود» وضعیت حفاظت از یوزپلنگ آسیایی را بررسی کردند

در توله گیری و حفاظت از دنیا عقب افتاده ایم

ملیحه محمودخواه مدت هاست ماجرای یوزپلنگ برای مردم ایران جذاب شده است. از همان زمانی که در جام جهانی ۲۰۱۸ عکس یوزپلنگ ایرانی روی لباس فوتبالیست‌ها نقش بست، بحث یوزپلنگ برای مردم جذاب شد. در حالی اسم یوزپلنگ آسیایی سر زبان‌ها افتاد که خیلی‌ها حتی نمی‌دانستند که فلسفه این کار چیست و حتی نمی‌دانستند که کمتر از ۴۰ فرد یوزپلنگ در کشور ما وجود دارد و همه برنامه‌ها و صحبت‌ها برای این است که از این گونه نادر نگهداری شود.

اما از همان زمانی که «ایران» یوزپلنگ ماده از دست قاچاقچیان نجات پیدا کرد و سه توله او که حاصل جفت‌گیری اش با «فیروز» بود، به دنیا آمد، دوباره یوزپلنگ خرساز شد. با آنکه دو توله ایران تلف شد و تنها پیروز زنده ماند، این ماجرا یک خبر داشت و آن هم این بود که خیلی‌ها متوجه شدند که از این گونه ارزشمند تعداد زیادی در دنیا وجود ندارد و باید حواس‌مان بیشتر به این گونه جانوری باشد.

اما با وجود همه این صحبت‌ها و برنامه‌ها باز هم شاهد مرگ این یوزپلنگ‌ها در اثر بی‌احتیاطی هستیم. یک نمونه‌اش همان توله یوزپلنگی که چند روز پیش در محور عباس‌آبادمیامی در اثر تصادف جاده‌ای جان باخت.

ماجرای این قرار بود که راننده‌ای یوزپلنگ را زیر گرفت. گزارش‌های اولیه نشان داد که این توله یوزپلنگ به همراه مادرش در حال عبور از عرض جاده بوده است که به دلیل عدم روشنی جاده، راننده توله را زیر می‌گیرد، اما خوشبختانه یوزپلنگ مادر از جاده عبور کرده است.

●●●

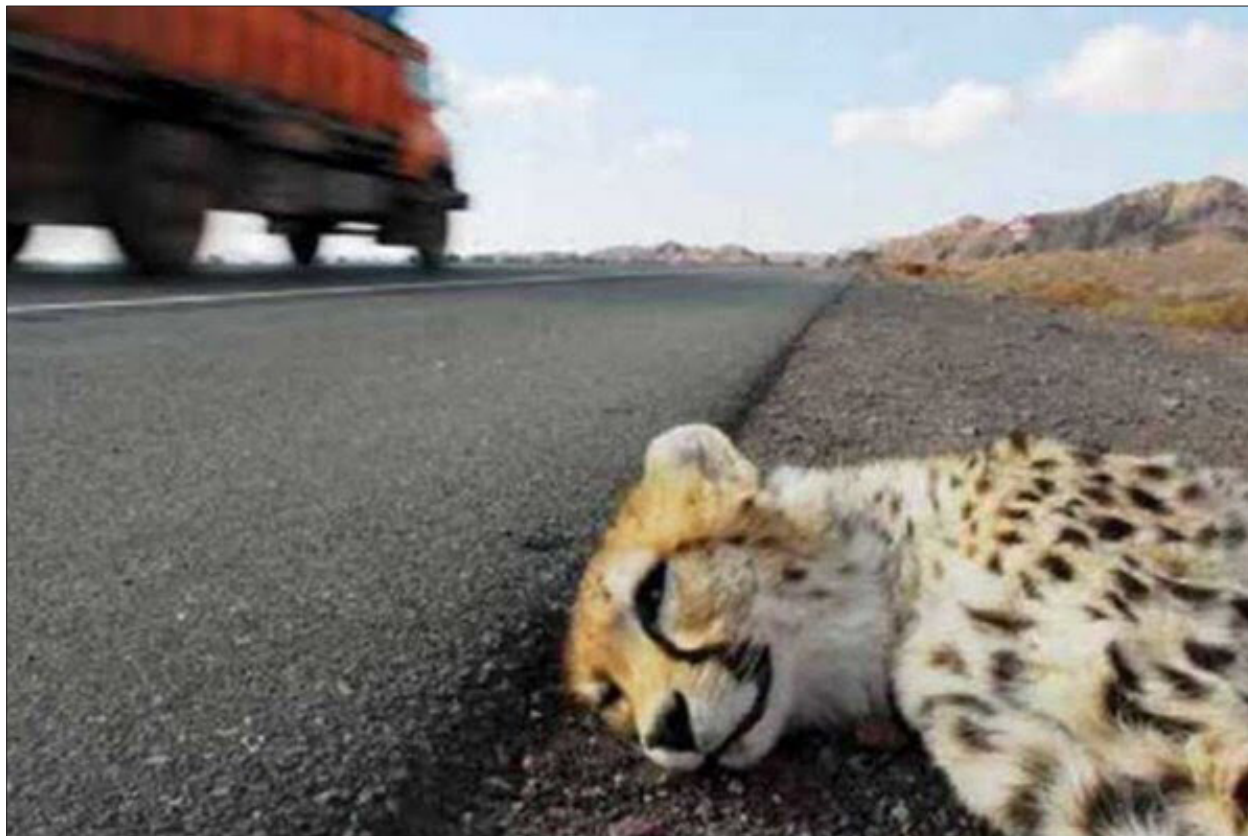
عطیه تک‌تهرانی، مدیر بخش پژوهش انجمن یوزپلنگ ایرانی در گفت و گو با «شهرود» تاکید

می‌کند: «طبق تصاویری که از سوی مدیر منطقه به انجمن رسیده است و مقایسه آن با نمونه‌های ثبت شده، این پوزپلنگ از یوزهای نشان‌گذاری شده و شناخته شده منطقه توران نبوده است.» او با اشاره به اینکه عکس لاشه با هیچ کدام از تصاویر ثبتی دوربین‌های این منطقه مطابقت نداشته است، توضیح داد که این خبر با وجود ناراحت‌کننده بودن می‌تواند امیدبخش هم باشد که هنوز یوزهای شناسایی نشده‌ای در محدوده توران و دیگر مناطق آزاد زندگی می‌کنند.

تک‌تهرانی با تاکید بر اینکه تلفات یوزها در مناطق آزاد قابل جلوگیری نیست، چون نمی‌توانیم صدها کیلومتر از محدوده زیست آنها را فانس کشی کنیم، به این نکته اشاره می‌کند که یکی از کارهایی که می‌کنیم این است که با مجهز شدن جاده‌های پیرامونی به روشنی از تصادفات جاده‌ای تا حدود زیادی جلوگیری کنیم.

او به این نکته اشاره می‌کند که مازیر ۴۰ فرد یوزپلنگ در کل کشور داریم. نکته این است که همین تعداد یوز را باید حفظ کنیم، زیرا در دنیا دو نوع یوزپلنگ وجود دارد که یک نوع آن آفریقایی و یک نوع دیگر آسیایی است. نوع آسیایی تنها

در سال‌های گذشته آمار

تلف شدن این یوزها زیاد نبوده و

جز دو مورد یکی در منطقه توران

و یکی در محدوده میاندشت

در خراسان شمالی مورد دیگری

وجود نداشته که آن هم دو دلیل

دارد: اول، حفاظت‌ها در محدوده

زیستگاه‌های یوزپلنگ زیاد شده و

دوم، تعداد این یوزپلنگ‌ها آنقدر

زیاد نبوده است

●●●

در ایران وجود دارد و در صورتی که فکری اساسی برای آن نشود، نمی‌توان امید به حفظ این گونه داشت.

تک‌تهرانی به این موضوع اشاره می‌کند که در سال‌های گذشته آمار تلف شدن این یوزها زیاد نبوده و جز دو مورد یکی در منطقه توران و یکی در محدوده میاندشت در خراسان شمالی مورد دیگری وجود نداشته که آن هم دو دلیل دارد: اول، حفاظت‌ها در محدوده زیستگاه‌های یوزپلنگ زیاد شده و دوم، تعداد این یوزپلنگ‌ها آنقدر زیاد نبوده است.

او به این نکته اشاره می‌کند که در کل دنیا ۱۲۱۸ فرد یوزپلنگ وجود دارد که ۸۸۰ فرد آن در اسارت زاده شده‌اند. مادر توله‌گیری و حفاظت، از دنیا عقب هستیم، این در حالی است که حفاظت در اسارت یکی از مهم‌ترین راه‌ها برای حفاظت از این گونه دست‌نیافتنی به شمار می‌رود.

در واقع مداخله انسان و جفت‌گیری انتخابی افراد یک گونه در خطر انقراض باید هدف حفاظت باشد.

تک‌تهرانی به این موضوع اشاره می‌کند که در ایستگاه‌های جنوبی ماده نداریم، به همین دلیل برای آنکه بتوانیم آمار یوز آسیایی را بالا ببریم، باید شرایط را طوری مهیا کنیم که نرها شمالی با ماده‌های زیستگاه‌های جنوبی جفت‌گیری کنند. نکته اینجاست که یوزپلنگ نر جنوبی در شرایط طبیعی شانس برای انتقال ژن خود ندارد.

مرتضی پورمیرزایی، رئیس انجمن یوزپلنگ ایرانی در گفت و گویا «شهرود» می‌گوید که کار سخت قطعاً راه حل آسانی هم نخواهد داشت، دوربین‌گذاری‌ها داده‌های درستی ارائه نمی‌دهند. در واقع گونه آسیایی یوزپلنگ، یک گونه

منحصربه‌فرد است، به این معنا که پلنگ در زیستگاه‌های کمتر توسعه یافته زندگی می‌کند، یعنی در ارتفاعات بالا یا صعب‌العبور، اما متأسفانه زیستگاه یوزپلنگ در دشت یا کوهپایه‌هاست و از آنجا که این مناطق توسعه پذیرتر است، آسیب بیشتری برای این جانداران دارد.

او توضیح می‌دهد که مسأله مهم در مورد یوزپلنگ‌ها این است که آسیب به این گونه جانوری از ۳۰ سال پیش شروع شده است و به دلیل اینکه زیستگاه‌های این نوع جانوری از هم جدا افتاد، کم‌کم زاد و ولد در بین آنها کاهش پیدا کرد.

●●●

آسیب به این گونه جانوری

از ۳۰ سال پیش شروع

شده است و به دلیل اینکه

زیستگاه‌های این نوع جانوری

از هم جدا افتاد، کم‌کم زاد و

ولد در بین آنها کاهش

پیدا کرد

●●●

رئیس انجمن یوزپلنگ ایرانی با توجه به اینکه شرایط در مورد این نوع گونه بسیار وخیم است و باید در این نبرد تلاش کنیم نتیجه نبرد باخته را عوض کنیم، تاکید می‌کند: «در این راه تلاش بیش از حد معمول نیاز است، زیرا ترکیب جنسیتی این گونه نیز تغییر کرده است و به همین دلیل باید انرژی بیشتری برای

احیای این گونه انجام داد. اما یک نکته دیگر

در این میان ما را کمی دچار مشکل کرد و آن هم تحریم‌ها بود که سبب می‌شد نتوانیم تجهیزات روز دنیا را در اختیار داشته باشیم. اما با این وجود تلاش کردیم از همان امکاناتی که داشتیم، بیشترین استفاده را داشته باشیم. اما نباید از نبود متخصصان این حوزه نیز غافل شد. متأسفانه در

سال‌های اخیر سیل مهاجرت‌ها افزایش پیدا کرد و از سوی دیگر شرایط اقتصادی سبب شد برخی از محیط‌بانان از جرگه این کار خارج شوند. به همین دلیل در این حوزه نیز دچار مشکل بودیم.»

او معتقد است که از سال ۹۵ زادآوری این گونه جانوری تقریباً متوقف شده است و تمام یوزپلنگ‌هایی که در دوربین‌ها ثبت شده‌اند، تکراری بوده‌اند، به این معنا که به کرات آنها را دیده‌ایم و به نظر می‌رسد که این داده‌ها تا حدود زیادی معتبر هستند.

پورمیرزایی معتقد است که تا حد امکان باید بررسی ژنتیکی و خویشاوندی این گونه جانوری مورد تحقیق قرار گیرد و ژن‌های سالم با هم جفت‌گیری کنند، زیرا اگر این شرایط ادامه پیدا کند، ژن سالمی باقی نخواهد ماند و ژن از بین می‌رود. این گونه‌ها باید قلاده‌گذاری شوند و در تمام محدوده زندگی آنها آلارم‌گذاری شود تا رانندگان بیشتر حواس‌شان به تردد این گونه‌ها باشد. در بلندمدت به دستکاری ژنتیکی نیاز داریم، هر چند که هنوز از این نقطه فاصله زیادی داریم.

مدیر آسایشگاه کهریزک خبر داد:

پلتفرم جدید کهریزک برای ارائه خدمات به سالمندان

مدیر آسایشگاه خیریه کهریزک از راه‌اندازی نرم‌افزاری (اپلیکیشن) برای ارائه خدمات در منزل به سالمندان خبر داد تا بر این اساس خانواده‌هایی که نیازمند دریافت خدمات در منزل برای سالمندانشان هستند، با خیالی آسوده و بدون پرداخت هزینه اضافی، از طریق تیم تخصصی به این نوع خدمات دسترسی داشته باشند.

حسین نحوی نژاد با بیان اینکه نیاز سالمندان با یکدیگر متفاوت است، اظهار کرد: «برخی از سالمندان نیازمند صحبت و همدلی و برخی دیگر نیازمند مراقبت کامل ۲۴ ساعته در منزل هستند. این درحالی است که ارائه خدمات در منزل به سالمندان به صورت استاندارد در کشور وجود ندارد و آنچه که اکنون به عنوان خدمات به سالمندان در منزل ارائه می‌شود یا بدون مجوز است یا در بهزیستی به صورت ویزیت در منزل صورت می‌گیرد.»

او بیان کرد: «خدمات در منزل به سالمندان در کشور تعریف نشده است، به همین دلیل تعرفه مشخصی ندارد و به دلیل اینکه تعرفه مشخصی وجود ندارد، برای بیمه‌ها هم صرف ندارد، بنابراین بیمه هم به آن ورود نکرده است. با توجه به اینکه به دلیل افزایش جمعیت سالمندی در آینده شرایط به گونه‌ای است که نمی‌توان همه سالمندان نیازمند خدمت را بستری کرد، بر این مبنا لازم بود به این موضوع ورود شود تا هم تعداد کسانی که قرار است خدمت ارائه کنند، افزایش یابد و هم وزارت بهداشت، سازمان بهزیستی و بیمه‌ها به این عرصه ورود داشته باشند.»

در این خصوص مدیر آسایشگاه خیریه کهریزک از راه‌اندازی اپلیکیشن برای ارائه خدمات در منزل به سالمندان به صورت استاندارد خبر داد تا خانواده‌هایی که نیازمند دریافت خدمات در منزل برای سالمندانشان هستند، بدون پرداخت هزینه اضافی، از طریق تیم تخصصی به این نوع خدمات دسترسی پیدا کنند.

البته نحوی نژاد این راه‌هم گفت که قصد بر این نیست که این خدمات فقط توسط کهریزک انجام شود، بلکه هدف این است که با نظارت کهریزک ارائه خدمات صورت گیرد، چرا که ممکن است فردی در جنوب کشور خدمات ارائه دهد و علاقه‌مند به کار مطابق با استانداردهای کهریزک باشد، بر این اساس می‌تواند وارد این ساختار شود.

نحوی نژاد با بیان اینکه کهریزک مرکز جامع توانبخشی سالمندان است و ارائه خدمات در منزل به سالمندان را با مجوز انجام خواهد داد، تاکید کرد: «طبق قانون، کهریزک می‌تواند هم خدمات در منزل، هم خدمات روزانه و هم خدمات در مرکز را ارائه دهد. از سوی دیگر پشتوانه ارائه خدمات در منزل به سالمندان، کهریزک است و سوپروایزر بر ارائه خدمات توسط نیروها نظارت دارد.»

او با اشاره به اینکه کارهای مقدماتی اپلیکیشن ارائه خدمات در منزل به سالمندان انجام شده است، اظهار کرد: «پس از انجام کارهای لازم برای راه‌اندازی این آپ، طی هفت ماه آینده آغاز به کار می‌کند. البته پیش از راه‌اندازی این اپلیکیشن قصد داشتیم نمونه‌ای از این خدمت راه‌اندازی شود تا نمونه خوبی از این کار را داشته باشیم. در این زمینه نیز از یک ماه گذشته افرادی که نیازمند ارائه خدمات در منزل به سالمندان هستند، می‌توانند با شماره تلفن ۲۴ ساعته ۰۹۱۲۸۲۸۴۳۰۰ برای دریافت خدمات در منزل تماس بگیرند.»

البته به گفته مدیر آسایشگاه خیریه کهریزک، این شماره موقتی است و طی چند ماه آینده شماره‌ای پنج رقمی تعریف خواهد شد.

نحوی نژاد در ادامه در خصوص روند اعزام نیرو به منزل سالمند و ارائه خدمت نیز به ارائه توضیحاتی پرداخت و یادآور شد: «افرادی که در منزل به سالمندان خدمت ارائه می‌کنند، بیشتر از افراد آموزش دیده‌ای هستند که یا بازنشسته کهریزک بوده یا در کهریزک مشغول به کار هستند. به طور مثال ممکن است افراد نخواهند سالمندانشان در آسایشگاه بستری شود، اما از سویی دیگر نیز به دریافت خدمات در منزل نیاز دارند، بر این اساس با کهریزک برای دریافت خدمات لازم تماس برقرار می‌کنند. کهریزک سالمند مدنظر را از لحاظ جسمی، روانی و ذهنی بررسی کرده و مطابق با شرایطش و تعرفه برای او نیرو اعزام خواهد شد. این تعرفه‌ها براساس تعرفه‌های وزارت بهداشت است.»

او در پاسخ به این سوال که در صورتی که پس از اعزام نیرو به منزل سالمند، تخلفی از سوی نیروی متخصص مشاهده شود، کهریزک آن را چگونه پیگیری می‌کند، بیان کرد: «ما در این زمینه دو نوع قرارداد داریم؛ قرارداد میان کهریزک و فرد ارائه‌کننده خدمت (پزشک، پرستار، بهیار و...) که طی این قرارداد مشخص است که فرد باید چه خدمتی ارائه دهد و چه مسائلی را رعایت کند و ما چه تعهدی در مقابل او داریم و مشابه همین خدمت را نیز موسسه کهریزک با خانواده دارد.»